

EUROOPA LIIT

Regioonide Komitee

ETKRide järelevalve aruanne 2015

Uute territoriaalse koostöö programmide elluviimine

Kokkuvõte

Käesoleva kokkuvõtte koostas Regioonide Komitee peasekretariaadi üksus E2 ning see põhineb uuringul „ETKRide järelevalve aruanne 2015 – uute territoriaalse koostöö programmide elluviimine“, mille koostas Metis GmbH (Jürgen Pucher ja Nicole Hauder).

Täiendav teave Euroopa Liidu ja Regioonide Komitee kohta on kättesaadav veebilehtedel <http://www.europa.eu> ja <http://www.cor.europa.eu>

Uuring „ETKRide järelevalve aruanne 2015 – uute territoriaalse koostöö programmide elluviimine“ on tervikuna kättesaadav inglise keeles järgmisel veebilehel:

<http://cor.europa.eu/et/documentation/studies/Pages/studies.aspx>

© Euroopa Liit, 2016

Osaline kasutamine on lubatud, kui allikat mainitakse selgesõnaliselt.

Kokkuvõte

Regioonide Komitee avaldab regulaarselt Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse (ETKR) arengu järelevalvearuandeid. Käesolevas aruandes analüüsitakse viimaseid arenguid ajavahemikust alates 2014. aasta lõpust kuni 2015. aasta lõpuni. 2015. aasta lõpuks oli loodud kokku 60 ETKRi, mis hõlmasid enam kui 800 riiklikku, kohalikku ja piirkondlikku asutust 20 liikmesriigis ja Ukrainas. Detsembris 2015 oli moodustamisel veel 14 rühmitust, millest üks hõlmas ka kolmandat riiki: ETKR EUCOR – The European Campus, mis hõlmab Šveitsi ja mis registreeriti 2016. aasta alguses.

Riiklik rakendamine

Muudetud ETKRi määruse riikliku rakendamise protsess liikmesriikides ei ole veel lõppenud. Praeguseks on Regioonide Komitee kindlaks teinud 23. jaanuari 2015. aasta Hispaania kuningliku dekreeidi 23/2015, mis avaldati 31. jaanuaril riigi ametlikus väljaandes nr 27. Lisaks jõustusid muudetud Ungari ja Slovakkia sätted, millest esimesed 20. detsembril 2014 ja teised 1. märtsil 2015. Austrias muutsid liidumaad Burgenland, Kärnten, Salzburg ja Tirool oma õigusakte kooskõlas läbivaadatud ETKRi määrusega ajavahemikus oktoober 2014 kuni veebruar 2015. Luksemburgis tehti kontroll, et selgitada, kas kehtivaid õigusakte tuleks muuta, ning ametnikud ei näinud mingit vajadust seda teha. Ükski ülejäänud ELi liikmesriikidest ei muutnud oma õigusakte 2015. aasta märtsi lõpuni ning osa neist (nt Luksemburg) ei ole tuvastanud vajadust kehtivaid õigusakte muuta.

Ülevaade ETKRide tegevusest 2015. aastal

Alates 20. novembrist 2014 loodud ETKRid

2014. aasta lõpust 2015. aasta lõpuni loodi kümme ETKRi. Võrreldes eelneval kahel aastal loodud ETKRidega (kaheksa uut ETKRi 2014. aastal ja üheksa 2013. aastal) paistab loomise tempo olevat praeguse jälgimisajavahemiku vältel jätkuvalt ühtlane.

Tisza ETKR oli ETKRide ajaloos oluline verstapost, olles esimene, mis hõlmas ELi mittekuuluvat riiki. Rühmitus loodi oktoobris 2015 Ungari Szabolcs-Szatmár-Beregi komitaadi, Kisvárda omavalitsuse ja Ukraina Taga-Karpaadi oblasti vahel.

Table 1. *Põhiteave 2014. aasta lõpus ja 2015. aastal loodud ETKRide kohta¹*

N r	Nimi	Riik	Asutamisku upäev
1	European Border Cities European Grouping of Territorial Cooperation Limited Liability (European Border Cities EGTC)	HU, RO	28.10.2014
2	ESPON EGTC – European Node for Territorial Evidence	BE, LU	19.1.2015
3	GECT Pays d'Art et d'Histoire Transfrontalier Les Vallées Catalanes du Tech et du Ter (GECT PAHT Les Vallées Catalanes)	FR, ES	28.1.2015
4	EGTC Rhine Alpine Corridor	DE, IT, NL	27.5.2015
5	MASH European Grouping of Territorial Cooperation (MASH EGTC)	HU, SI	16.6.2015
6	NOVUM	CZ, PL	16.12.2015
7	Mura Region EGTC	HU, HR	28.5.2015
8	Tisza EGTC Tisza ETT ЄOTC ТИСА	HU, UA	26.10.2015
9	GECT-Autorité de gestion programme INTERREG V A Grande Région	LU, FR	19.10.2015
10	AECT León-Bragança	ES, PT	29.12.2015

¹

EUCOR – The European Campus, mis loodi Prantsusmaa, Saksamaa ja Šveitsi vahel 2016. aastal, on välja jäetud.

ETKRi arengud: territoriaalse koostöö programmid ja projektid

Geograafilisi suundumusi silmas pidades jätkus dünaamiline areng Ungari ümbruskonnas. Lisaks 2014. aastal loodud neljale rühmitusele loodi käesolevas aruandes käsitletava ajavahemiku vältel Ungari ümbruskonnas veel kaks rühmitust, millest ühe eesmärk oli kaasata kolmandaid riike (Ukrainat).

Enam kui pooled rühmitused on teatanud edukast **laienemisest** viimase kahe aasta jooksul, konkreetsetest kavadest või/ja huvist kaasata uusi partnereid. Peamine **partnerluse tüüp** hõlmab kohalikke asutusi: poolt kõigist rühmitustest toetatakse kohalikul tasandil. Teine suurim rühm on piirkondlike asutuste ETKRid, mille partnerite hulk jääb kahe ja kuue vahele. Uued ETKRid järgivad seda suundumust kolme väikese kohaliku ja kahe piirkondliku rühmitusega. Ainult Rhine-Alpine ETKR järgib teistsugust mudelit, tehes rahvusvahelist koostööd Põhjamerest Vahemereni.

2015. aastal loodi ESPON ETKR **eesmärgiga** viia ellu ESPON 2020 koostööprogramm. Uue Rhine Alpine Corridor ETKRi peamine eesmärk on lihtsustada ja soodustada piirkondlikku koostööd selle liikmete vahel ning tugevdada ja kooskõlastada mitmeliigilise Reini-Alpide koridori arengut. NOVUM ETKR loodi, et hoogustada, lihtsustada ja edendada Poola-Tšehhi piiriülest koostööd eesmärgiga tugevdada ühtekuuluvust. PAHT – Les Vallées Catalanes ETKR on foorum kultuuri- ja pärandipoliitika väljaselgitamiseks ja nende üle arutlemiseks. Teise kahe Ungaris loodud ETKRi eesmärk on tugevdada majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust nende liikmete vahel ning struktureerida koostööd piiriülestes projektides ja programmides.

Valdav osa rühmitustest tegutseb **aastaeelarve** põhiselt, mille moodustavad kuni 50 000 euronit ulatuvad liikmemaksud. Uued ETKRid järgivad peamiselt seda suundumust. Praegune ETKRide üldine aastaeelarve, mille moodustavad liikmemaksud, on hinnanguliselt ligikaudu 33 miljonit eurot². Üksnes Cerdanya haigla iga-aastased jooksvad kulud on umbes 20 miljonit eurot.

Euroopa territoriaalse koostöö projektid on oluline sissetulekuallikas pea kõigile ETKRidele, eriti neile, mille liikmemaksude rahaline baas on nõrk. 2015. aastal kinnitas valdav osa juba loodud ETKRidest (mis loodi enne novembrit 2014) programmide elluviimist. 38 küsimustikule vastanud rühmitusest teatas 23 käimasolevatest Euroopa territoriaalse koostöö

²

12 miljonit vastavalt 2014. aasta andmetele + 20 miljonit Cerdanya haiglast + hinnanguliselt 1 miljon 2015. aastaks.

programmidest, mis hõlmavad kokku 140 projekti. Tirol-Alto Adige-Trentino ETKR on teada andnud märkimisväärsest hulgast otsestest projektidest, mida see ETKR ellu viib ja rahastab. Kokku on 15 ETKRi teatanud raskustest projektide elluviimisel.

42 vastusest vaid kaheksas väljendati huvi muude **ELi fondide** kui Euroopa territoriaalse koostöö jaoks mõeldud Euroopa Regionaalarengu Fondi kasutamise vastu. Fonde ei täpsustatud alati, kuid välja toodi järgmised: Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD), Ühtekuuluvusfond, Euroopa Sotsiaalfond (ESF), Euroopa ühendamise rahastu ja LIFE+. Ligikaudu veerand küsimustikule vastanud rühmitustest on kaalunud **uute rahastamisvahendite** kasutuselevõttu, sh kogukonna juhitud kohalik areng, integreeritud territoriaalsed investeeringud ja ühine tegevuskava. Viis ETKRi väitsid, et nad viivad juba ellu aruka spetsialiseerumise strateegiaid.

Eesistujariik Luksemburg on teinud ettepaneku võtta piiriülese koostöö edendamiseks kasutusele uus vahend, nn Euroopa konventsioon, mis lubaks õiguslikke erandeid ja kõrvalekaldeid, muutes piiriüleste projektide elluviimise võimalikuks. Kümme 42 rühmitusest viivad selliseid projekte ellu või on sellest huvitatud.

Moodustamisel olevad ETKRid

Vastavalt Regioonide Komitee koostatud nimekirjale oli 2015. aasta lõpus koos Alpine Pearls ETKRiga moodustamisel 14 ETKRi. Alates 2014. aastast on loodud ja tegevust alustanud neli rühmitust: ESPON, Mash, Rhine-Alpine Corridor ja Novum. ETKRid Eurocidade Valença do Minho – Tui (Portugal ja Hispaania) ja Medgidia – Silistra (Rumeenia ja Bulgaaria) ootavad veel kinnitust. Nende staatus on püsinud kahe viimase aasta aruannetega võrreldes muutumatuna. Šveitsi hõlmav ETKR EUCOR – The European Campus on esimene piiriülene rühmitus ja hõlmab asutusi väljaspool ELi³.

ETKRid Cittaslow ja Alto Adriatico/Severni Jadran/Sjeverni Jadran on jaotises „Moodustamisel olevad ETKRid“ uued rühmitused. Saint Martini ja Sint Maarteni vahelise ETKRi loomist, mis võiks olla esimene ülemeremaade ja -territooriumide vaheline ETKR, soovitati 2014. aastal.

³

ETKR EUCOR registreeriti 2016. aasta esimestel kuudel, pärast selle aruande koostamist.